

[Elin Appel.]

dertil. Jeg er ikke sagkyndig, men jeg føler mig meget usikker overfor kommissionsbetænkningen, fordi den ikke diskuterer disse hovedproblemer. Man går ud fra, at det, vi har i Danmark, givetvis er godt for Grønland. Jeg indrømmer, at man gør det konsekvent, idet man simpelthen begynder i børnehaverne efter det gængse mønster, idet man vil oprette børnehaver, ikke af sociale, men af pædagogiske grunde,

„således at børnene“ —

det står ordret i betænkningen, og jeg beder om den højtærede formands tilladelse til at citere —

„vænnens til at være sammen under ordnede forhold, inden skolegangen begynder“,

ligesom man mener, at børnehaverne også vil have betydning for børnenes tilegnelse af det danske sprog under den forudsætning, at børnehavelærerne er danske. Det vil altså sige, at man tager børnene fra helt små af for derigennem at danisere dem. Jeg vil gerne have undersøgt grundigt, om det virkelig er grønlandske forældres indstilling overfor dette problem.

Et andet spørgsmål er, om det skolevæsen, vi indfører, og som synes i al almindelighed at være baseret på nogenlunde samme fag, nogenlunde samme stoffordeling som her i Danmark, ikke vil virke altfor teoretisk i Grønland. Herhjemme diskuterer vi, om det ikke er altfor teoretisk for os. Det må dog betyde, at det i Grønland meget ofte vil svæve fuldkommen udenfor enhver naturlig sammenhæng. Betænkningen siger selv på side 21 — jeg citerer —

„at gennemgang af en sådan skole“ — her menes realskolen —

„i Grønland ikke vil have samme betydning for elevernes uddannelse som gennemgang af en tilsvarende dansk skole, fordi der i Grønland mangler en række horisont- og kulturmeddelende faktorer, som i Danmark er et selvfølgelig supplement til skolens undervisning“.

Netop dette må dog medføre, at man må undersøge, i hvilken grad man skal give en skoleundervisning, som mangler de supplerende faktorer i samfundet selv. Jeg vil indrømme, at jeg er meget betænkelig ved den dobbeltsprogede skole. At skolen er dobbeltsproget, vil jo sige, at man efter en 2-årig grundskole får en grønlandsk skoleafdeling for de mindre begavede og en dansk skoleafdeling for de bedst begavede. Det er citeret efter hukommelsen, sådan synes det mig at være efter kommissionsbetænkningen.

Det betyder en deklassering af Grønlands sprog, som kun kan have det perspektiv, at sproget i årenes løb skal blive dansk. Jeg så gerne, at vi fik klaret, om det virkelig skal være dette perspektiv, som er det rigtige.

Desuden kan jeg ikke lade være med at undre mig over, hvilken værdi en eksamenskole skal have for Grønland. Vi diskuterer herved i et differentieret samfund, hvilken værdi det har for os, at man indfører en mellemskole, at man øger realskolens pensum og stof, at man lægger et år til seminarieundervisningen. Man argumenterer ud fra, at det har vi i Danmark. Vi må fra sagkundskabens side have at vide også her: Svarer disse krav til noget, som samfundet i Grønland mangler, og svarer de overhovedet til, hvad den grønlandske psyke trænger til? Derfor mener jeg, at selve det hovedproblem om de dobbeltsprogede skoler, selve problemet om en videreførelse af eksamensskolevæsenet på Grønland bør tages op også ud fra den synsvinkel, som må være hovedsynsvinklen: Kan det være rigtigt på den måde at fortrænge det, der er tilbage af Grønlands kultur, med en kultur, som vi måske ikke er overbevist om passer for grønlænderne, og hvis værdi vi i det hele taget er noget usikre overfor efterhånden herhjemme?

Så kommer ensretningsbestemmelsen, som ganske tydeligt er udtalt i betænkningen. En ting er, at man laver hele denne pyramide med skoledirektion, skolekonsulenter og skoleinspektører, som forekommer mig temmelig malplaceret i så lille et samfund, men lad det være. Selve spørgsmålet om ensretningsens værdi må da også drøftes og behovets forskellighed på de forskellige bopladser i kraft af forskelligt stofvalg og forskellige lærere. Betænkningen går ud fra, at vi efterhånden skal have lærere enten uddannet ved seminariet i Grønland eller herhjemme, og går ud fra, at man skal afskaffe kateketundervisningen, som nu har det omfang, at over halvdelen af lærerne er kateketer, som ovenikøbet — siger betænkningen — har virket fortrinligt. Det synes mig meget betænkeligt på den måde at afskaffe lærere, som har virket fortrinligt, og desuden fuldstændig at stryge den forældreundervisning på de små bopladser, som man der har været henvist til, og som jeg kunne tænke mig ofte er særdeles fortrinligt egnet for stedet.

I sammenhæng med ensretningsbestrebelsene stiler man nu imod et skel mellem kirke og skole. Det er jo naturligt i Danmark, men er det ikke meget unaturligt i